

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Τεχνολογία και Καινοτομία

Ενότητα 6^η: ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

Δρ. Ιωάννης Μπακούρος

Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ψηφιακά Μαθήματα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

1.	ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ	4
1.1	Ως προς το (α)	4
1.2	Ως προς το (β)	5
1.3	Ως προς το (γ).....	7
1.4	Ως προς το (δ):.....	9

1. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

Οι **αριθμοδείκτες** εκφράζουν με πολύ απλή μορφή τη σχέση ενός στοιχείου μιας χρηματοοικονομικής κατάστασης με ένα άλλο και αποσκοπούν στην ερμηνεία καταστάσεων ή/και τάσεων που αφορούν την επιχείρηση, ειδικότερα σε:

1) Διευκολύνουν τη σύγκριση της συγκεκριμένης επιχείρησης με άλλες ομοειδείς επιχειρήσεις του ίδιου κλάδου.

2) Μειώνουν δραστικά τον μεγάλο αριθμό στοιχείων που θα ήταν απαραίτητα για μια "κάθετη" ή "οριζόντια" ανάλυση, τα απλοποιούν και τα καθιστούν έτσι πιο κατανοητά.

3) Παρέχουν τη δυνατότητα διαχρονικής σύγκρισης με προηγούμενα έτη, αλλά και ενδεχομένως της προβολής τάσεων για το μέλλον.

4) Εκτός από τον "πρότυπο" δείκτη-μέσο όρο ενός κλάδου, μπορούν να προσδιοριστούν και "ιδανικοί δείκτες", οι οποίοι λειτουργούν ως στόχοι προς επίτευξη.

Οι αριθμοδείκτες κατανέμονται σε τέσσερις βασικές κατηγορίες, οι οποίες είναι οι εξής:

- α) Δείκτες **ρευστότητας**,
- β) Δείκτες **δραστηριότητας**,
- γ) Δείκτες **κεφαλαιακής σύνθεσης** και
- δ) Δείκτες **αποδοτικότητας**.

1.1 Ως προς το (α)

Εδώ χρησιμοποιούνται δείκτες διαφόρων ειδών. Έτσι ορισμένες φορές χρησιμοποιείται λ.χ. ένας δείκτης που ονομάζεται "**δείκτης ρευστότητας**" (Δ.Ρ.) και μπορεί να προσλαμβάνει διάφορες μορφές, όπως π.χ. ο ακόλουθος:

$$\Delta.P.(\alpha) = \frac{\text{Διαθέσιμα}}{\text{Βραχυπρ. Υποχρεώσεις}} \times 100 \quad (1)$$

Ο δείκτης αυτός λέγεται "δείκτης ρευστότητας α' βαθμού" και αναφέρεται στην άμεση ρευστότητα. Υπάρχει ακόμη ο:

$$\Delta.P.(\beta) = \frac{\Delta. + \text{Βραχυπρ. Απαιτ.}}{\text{Βραχυπρ. Υποχρεώσεις}} \times 100 \quad (2)$$

ο οποίος λέγεται "δείκτης ρευστότητας β' βαθμού" και εξετάζει το θέμα υπό βραχυπρόθεσμη σκοπιά. Γι αυτό άλλωστε λέγεται και "**Δείκτης Καλύψεως Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων**" (**acid test ή quick ratio**). Υπάρχει τέλος και ο

$$\Delta.P. (\gamma) = \frac{\Delta. + \text{Βραχ. Απαιτ.} + \text{Αποθέμ.}}{\text{Βραχυπρ. Υποχρεώσεις}} \quad \times 100$$

(3)

$$\eta = \frac{\text{Κυκλοφοριακό ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρ. Υποχρεώσεις}} \quad \times 100$$

δηλ. ο "δείκτης ρευστότητας γ' βαθμού", που αναφέρεται ακόμη ως "**Δείκτης Κυκλοφοριακής Ρευστότητας**" (**current ratio**) ή "**Δείκτης Κεφαλαίου Κινήσεως**" (**working capital ratio**) και αντιμετωπίζει το θέμα μακροπρόθεσμα, εφόσον θα απαιτηθεί κατά κανόνα κάποιος χρόνος για τη ρευστοποίηση των αποθεμάτων. Η χρήση αυτού του δείκτη απαιτεί μια προηγούμενη αναλυτική ματιά στην εκάστοτε σύνθεση του αριθμητή, όταν μάλιστα αυτός έχει συγκεντρωτική μορφή ως ενιαίος όρος "κυκλοφοριακό ενεργητικό". Κι αυτό επειδή θα μπορούσαν δύο επιχειρήσεις που θα είχαν τον ίδιο δείκτη να έχουν στην ουσία διαφορετική ρευστότητα, αν π.χ. η μία είχε (σε απόλυτα ή σχετικά μεγέθη) λιγότερα ή περισσότερα αποθέματα απ' ότι η άλλη.

Όσο μεγαλύτεροι είναι οι παραπάνω δείκτες, τόσο μεγαλύτερο "περιθώριο ασφαλείας" (*safety margin*) φαίνεται πως παρέχουν στους βραχυπρόθεσμους δανειστές τους. Βέβαια η βασική αδυναμία τους έγκειται στο γεγονός, ότι οι δείκτες αυτοί έχουν **στατικό** χαρακτήρα, ενώ εκείνο που ενδιαφέρει περισσότερο την επιχείρηση είναι να αντιμετωπίζει το θέμα **δυναμικά**, δηλ. σε κάθε στιγμή τα ταμειακά διαθέσιμα της να είναι μεγαλύτερα ή (τουλάχιστον) ίσα σε σύγκριση προς τις αντίστοιχες υποχρεώσεις της. Εφόσον ικανοποιείται αυτή η συνθήκη, τότε η επιχείρηση βρίσκεται, κατά τον E. Gutenberg, σε κατάσταση **οικονομικής ισορροπίας** και μπορεί να θεωρηθεί ότι "διαθέτει ρευστότητα".

1.2 Ως προς το (β)

Οι δείκτες αυτοί, που είναι γνωστοί και ως "δείκτες κυκλοφοριακής ταχύτητας", αποκαλύπτουν την αποτελεσματικότητα με την οποία χρησιμοποιούνται τα στοιχεία του ενεργητικού, σε σχέση και με τα κεφάλαια που έχουν επενδυθεί σ' αυτά. Κεντρικό ρόλο παίζουν εδώ οι καθαρές πωλήσεις, αφού τα παραπάνω στοιχεία μετατρέπονται σε ρευστά, τα οποία -εν είδη κυκλώματος- επαναεπενδύονται σε πάσης φύσεως αγαθά κ.ο.κ. Ένας σημαντικός δείκτης είναι μεταξύ των άλλων και ο Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων ή "**Δείκτης Ανακύκλωσης Αποθεμάτων**" (AA):

$$AA = \frac{\text{Καθαρές πωλήσεις}}{\text{Μέσος Όρος Αποθεμάτων}} \quad (4)$$

Ο δείκτης αυτός φανερώνει πόσες φορές (ανά έτος και κατά μέσον όρο) ανανεώνονται τα αποθέματα. Επιδιώκεται μία κατά το δυνατόν μεγάλη τιμή του δείκτη, αφού τα αποθέματα είναι επένδυση χαμηλής απόδοσης. Αν, όμως, ο δείκτης είναι μεγάλος λόγω πολύ μικρών αποθεμάτων, μπορεί να υπάρχει πρόβλημα εξαιτίας ενός ενδεχόμενου αυτοπεριορισμού των πωλήσεων, ενώ λ.χ. με μεγαλύτερα αποθέματα θα μπορούσαν να αυξηθούν ίσως κατά πολύ περισσότερο οι πωλήσεις.

Ο δείκτης Ανανέωσης Αποθεμάτων ή "**Δείκτης Μέσης Διάρκειας Αποθεμάτων**" (**ΔΑ**) δείχνει τη μέση διάρκεια (σε ημέρες) παραμονής των αποθεμάτων στην επιχείρηση ή το ανά πόσες μέρες γίνονται εισπράξεις λόγω ανανέωσης τους:

$$\Delta A = \frac{\text{Μέσος Όρος Αποθεμάτων} \times 360}{\text{Καθαρές Πωλήσεις}} \quad (5)$$

Εύλογο είναι να επιδιώκεται ένας κατά το δυνατόν χαμηλός δείκτης. Όταν, όμως, αυτός συνδυάζεται με μία υψηλή κυκλοφοριακή ρευστότητα μπορεί πιθανώς να υπάρχει περίπτωση φοροδιαφυγής. Αν συσχετιστούν οι καθαρές πωλήσεις με το μέσο όρο απαιτήσεων / χρεωστών, προκύπτει ο "**Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων/Χρεωστών**" (**ΚΤΑ**):

$$ΚΤΑ = \frac{\text{Καθαρές Πωλήσεις}}{\text{Μέσος όρος απαιτήσεων}} \quad (6)$$

Στόχος είναι εδώ μία υψηλή τιμή του δείκτη, και μάλιστα με χαμηλό παρονομαστή, στον οποίο περιλαμβάνονται μόνον οι καθαρές απαιτήσεις, δηλ. χωρίς τις επισφαλείς. Από την κατά κάποιον τρόπο "αντιστροφή" αυτού του δείκτη προκύπτει ο Δείκτης Ανανέωσης Απαιτήσεων ή η "**Μέση Περίοδος Είσπραξης Απαιτήσεων**" (**ΜΠΕΑ**):

$$ΜΠΕΑ = \frac{\text{Μέσος Όρος Απαιτήσεων} \times 360}{\text{Καθαρές Πωλήσεις}} \quad (7)$$

Αφού ο δείκτης αυτός φανερώνει κάθε πόσες μέρες (κατά μέσον όρο) εισπράττει η επιχείρηση από τους χρεώστες, προτιμάται η τιμή του να είναι κατά το δυνατόν χαμηλή. Αντίθετα, τυχόν αυξανόμενη τιμή του υποδηλώνει μεγαλύτερο κίνδυνο να εμφανιστούν επισφαλείς απαιτήσεις.

Εάν στον παρονομαστή του δείκτη (6) ο μέσος όρος απαιτήσεων αντικατασταθεί από τον "Μέσο όρο προμηθευτών / γραμματίων πληρωτέων", τότε προκύπτει ο "**Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Προμηθευτών και Γραμματίων Εισπρακτέων**". Αντίστοιχα, αν στον αριθμητή του δείκτη (7) βάλουμε πάλι τον μέσο όρο προμηθευτών / γραμματίων πληρωτέων, τότε θα προκύψει ο "**Δείκτης Μέσης Διάρκειας των Λαμβανομένων Πιστώσεων**". Οι

επιθυμητές τιμές τους θα είναι εδώ αντίστροφες με εκείνες των περιπτώσεων (6) και (7).

Το **κεφάλαιο κίνησης**, που όπως προαναφέρθηκε ισούται με τη διαφορά μεταξύ κυκλοφοριακού ενεργητικού και βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, χρησιμοποιείται συχνά ως μέγεθος για τη δημιουργία δεικτών. Έτσι π.χ. ο **"Δείκτης Κεφαλαίου Κίνησης προς τα Συνολικά Κεφάλαια"** (ΚΚΣΚ):

$$\text{ΚΚΣΚ} = \frac{\text{Κεφάλαιο Κίνησης}}{\text{Συνολικά Κεφάλαια}} \quad (8)$$

που δείχνει το ποσοστό των συνολικών κεφαλαίων που απασχολούνται ως κεφάλαια κίνησης, χρησιμοποιείται πολύ συχνά για την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης. Η συσχέτιση του κεφαλαίου κίνησης προς τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, δηλ. ο

$$\text{ΚΚΜΥ} = \frac{\text{Κεφάλαια κίνησης}}{\text{Μακροπρ. Υποχρεώσεις}} \quad (9)$$

δείχνει το ποσοστό, με το οποίο οι μακροχρόνιες υποχρεώσεις χρηματοδοτούν το κεφάλαιο κίνησης. Μία τιμή γύρω στο 100% θεωρείται ικανοποιητική, ενώ περαιτέρω αύξηση του εκτιμάται ως θετική εξέλιξη, αρκεί αυτή να μην οφείλεται σε αύξηση της αποθεματοποίησης.

1.3 Ως προς το (γ)

Σ' αυτήν την μάλλον ευρεία κατηγορία υπάγονται διάφορες υποκατηγορίες δεικτών, ανάλογα με τα συμπεράσματα που επιδιώκει κανείς να συναγάγει. Για παράδειγμα, ο **"Δείκτης Δανειακής Κάλυψης"** (ΔΚ), που εκφράζεται από τη σχέση:

$$\Delta\text{Κ} = \frac{\text{Ξένα Κεφάλαια}}{\text{Σύνολο Κεφαλαίων}} \quad (10)$$

αποκαλύπτει εκείνο το μέρος των συνολικών κεφαλαίων, που αντιστοιχεί σε βραχυ- και μακροπρόθεσμο δανεισμό, δηλ. το ποσοστό της συνολικής εξωεπιχειρηματικής χρηματοδότησης όλων των δραστηριοτήτων της επιχείρησης.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο **"Δείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης"**

$$\Delta\text{Ε} = \frac{\text{Ξένα κεφάλαια}}{\text{Ιδια κεφάλαια}} \quad (11)$$

που εκφράζει το ποσοστό της εξωεπιχειρηματικής προέλευσης των κεφαλαίων. Καλό είναι ο ΔΕ να μην ξεπερνά υπό κανονικές συνθήκες το 100%, πλην των βιομηχανικών επιχειρήσεων εντάσεως κεφαλαίου, όπου το ποσοστό μπορεί να είναι και υψηλότερο.

Υψηλός ΔΕ σημαίνει μάλλον και υψηλή κερδοσκοπία, επειδή σε περίπτωση που το ποσοστό απόδοσης των συνολικών κεφαλαίων είναι μεγαλύτερο από το επιτόκιο δανεισμού (δηλ. το κόστος χρήσης ξένου κεφαλαίου) οι κάτοχοι των ιδίων κεφαλαίων καρπούνται τη σχετική διαφορά. Αυτό σημαίνει επίσης, ότι σε περίπτωση αποτυχημένης πορείας της επιχείρησης οι κάτοχοι των ιδίων κεφαλαίων αναμένεται να υποστούν μικρή ζημία σε σχέση μ' αυτά που έχουν επενδύσει.

Ο "**Δείκτης Μακροχρόνιας Δανειακής Επιβάρυνσης**", δηλ. ο

$$ΜΔΕ = \frac{\text{Μακροπρ. Δάνεια}}{\text{Ιδια κεφάλαια}} \quad (12)$$

εκφράζει το ποσοστό μακροπρόθεσμου δανεισμού. Εδώ η επιθυμητή τιμή είναι κάτω του 100%, ενώ στην Ελλάδα συναντώνται πολύ συχνά δείκτες μεταξύ 150% και 250%.

Οι δείκτες (10), (11) και (12) ονομάζονται και "**δείκτες χρηματοοικονομικής μόχλευσης**".

Εφόσον η επιχείρηση επεκτείνει τις δραστηριότητες της, βασιζόμενη σε ξένη κι όχι σε ίδια χρηματοδότηση, τότε αυξάνεται και ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος, τον οποίο διατρέχει. Ο "**Δείκτης Παγιοποίησης των Διαρκών Κεφαλαίων**", δηλ. ο

$$ΠΔΚ = \frac{\text{Πάγια}}{\text{Ιδια κεφ. + Μακροπρ. Υποχρ.}} \quad (13)$$

δείχνει το ποσοστό των διαρκών κεφαλαίων που έχουν επενδυθεί σε πάγια περιουσιακά στοιχεία. Η τιμή του πρέπει να είναι πάντοτε μικρότερη της μονάδας, αλλιώς υπάρχει χρηματοδότηση ενός μέρους των παγίων με βραχυπρόθεσμα κεφάλαια, πράγμα που όμως θεωρείται ως αντιπαραγωγική χρηματοδότηση. Ο "**Δείκτης Παγίων προς Ιδία Κεφάλαια**", δηλ. ο

$$ΠΙΚ = \frac{\text{Πάγια}}{\text{Ιδια Κεφάλαια}} \quad (14)$$

φανερώνει το μερίδιο των παγίων, που έχουν χρηματοδοτήσει οι μέτοχοι της επιχείρησης ή το ποσοστό των ιδίων κεφαλαίων που έχουν επενδυθεί σε πάγια. Εδώ συνιστάται μία σύγκριση του δείκτη της επιχείρησης με το **μέσο όρο του κλάδου** στον οποίο ανήκει. Εάν αυτό είναι **μικρότερο** από το μέσο όρο, τότε θα μπορούσε να θεωρηθεί, ότι η επιχείρηση έχει ενδεχομένως περιορίσει τις δαπάνες της για πάγια. Αντίθετα, εάν είναι **μεγαλύτερο** από το μέσο όρο, αυτό επιδέχεται δύο αρνητικές ερμηνείες:

i) Η επιχείρηση θα πρέπει να κάνει συγκριτικά υψηλότερες αποσβέσεις και να επιβαρύνει υπέρμετρα το κόστος παραγωγής.

ii) Τα πάγια είναι υπερβολικά διογκωμένα, πράγμα που συνεπάγεται συρρίκνωση του κεφαλαίου κίνησης, άρα και αυξημένη ζήτηση δανειακών κεφαλαίων.

Σε περίπτωση που ο δείκτης ΠΙΚ είναι μεγαλύτερος από τη μονάδα, είναι φανερό ότι οι πιστωτές "συμμετέχουν" στην επένδυση των παγίων. Ο "**Δείκτης Παγιοποίησης της Περιουσίας**" (ΠΠ = Πάγια / Σύνολο Ενεργητικού ή Παθητικού) και ο "**Δείκτης Κυκλοφορούντος Ενεργητικού προς Σύνολο**

Ενεργητικού" (ΚΕΣΕ) εκφράζουν την **ένταση της χρησιμοποίησης** των κεφαλαίων.

Η αντιστροφή του δείκτη (11) εκφράζει την **"Οικονομική Αυτοτέλεια της Επιχείρησης"**, δηλ.

$$OA = \frac{\text{Ίδια κεφάλαια}}{\text{Ξένα κεφάλαια}} \quad (15)$$

Μικρή τιμή ή μείωση του δείκτη σημαίνει μειωμένη ή μειούμενη αυτοτέλεια της επιχείρησης, άρα και μειωμένη δανειοληπτική ικανότητα. Εφόσον ο δείκτης είναι **μεγαλύτερος από τη μονάδα**, τότε φαίνεται πως οι μέτοχοι προτιμούν να επενδύσουν στην επιχείρηση πολύ περισσότερο απ' ό τι οι πιστωτές.

1.4 Ως προς το (δ):

Είναι ευνόητο, ότι για επιχειρήσεις που λειτουργούν με ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια κι έχουν τη μορφή Α.Ε., το ενδιαφέρον από κάθε πλευρά θα επικεντρώνεται σ' εκείνα τα μεγέθη, που ενσαρκώνουν μία (αν μη την πιο) σημαντική αποστολή τους, δηλ. την επίτευξη κερδών. Τα μεγέθη αυτά συσχετίζονται και διαμορφώνονται σε δείκτες, οι οποίοι απεικονίζουν το βαθμό αποτελεσματικότητας της επιχείρησης. Ένας σημαντικός δείκτης αποδοτικότητας είναι κατ' αρχήν ο **"Δείκτης Αποδοτικότητας των Πωλήσεων" (ΑΠ)**:

$$ΑΠ = \frac{\text{Καθαρά κέρδη}}{\text{Καθαρές πωλήσεις}} \quad (16α) \quad \frac{\text{Μικτά κέρδη}}{\text{Καθαρές πωλήσεις}} \quad (16β)$$

Εδώ η αποδοτικότητα της λειτουργίας συσχετίζεται με την πολιτική τιμών πώλησης που εφαρμόζεται. Διαχρονική μείωση του δείκτη (16β) μπορεί να σημαίνει ότι είτε σημειώθηκε αύξηση των κόστους των προϊόντων που πουλήθηκαν είτε μειώθηκαν οι καθαρές πωλήσεις είτε υπήρξε συνδυασμός των δύο φαινομένων. Ο **"Δείκτης Αποδοτικότητας των Λειτουργικών Εξόδων" (ΑΛΕ)** έχει την εξής μορφή:

$$ΑΛΕ = \frac{\text{Μικτά κέρδη}}{\text{Εξοδα πώλ. + προώθ. + Γεν. Εξοδα διοικ.}} \quad (17)$$

και δείχνει την αποδοτικότητα αυτών των εξόδων συνολικά ως προς τις πωλήσεις. Τυχόν διαχρονική **άνοδος** αυτού του δείκτη θεωρείται ως ικανοποιητική εφόσον αυξάνονται οι καθαρές πωλήσεις και μειώνονται τα λειτουργικά έξοδα. Διαχρονική **μείωση** του δεν είναι ανησυχητική, εάν παράλληλα σημειώνεται επέκταση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης. Ο **"Δείκτης Μικτού Περιθωρίου"** δεν είναι τίποτε άλλο από τον δείκτη (16β), δηλ.

$$ΜΠ = \frac{\text{Μικτά κέρδη}}{\text{Καθαρές πωλήσεις}} \quad (18)$$

και είναι σύνθετος, αφού η τιμή του επηρεάζεται από:

- i) Μεταβολές στο κόστος των πωληθέντων προϊόντων,
- ii) Μεταβολές στην τιμή πώλησης,
- iii) Μεταβολές στον όγκο των πωλήσεων,
- iv) Μεταβολές και των τριών προηγούμενων περιπτώσεων.

Ενδεχόμενες μεταβολές του δείκτη (18) θα πρέπει να διερευνηθούν ως προς την επικρατέστερη αιτία μεταβολής τους και να εκτιμηθούν ανάλογα.

Ο "**Δείκτης Καθαρού Περιθωρίου**" (ΚΠ) είναι με τη σειρά του ο δείκτης (16β) και υφίσταται την ίδια ανάλυση όπως κι ο προηγούμενος. Εάν διαχρονικά ο (ΜΠ) παραμένει αμετάβλητος και ο ΚΠ μειώνεται, τότε αυτό οφείλεται πιθανώς είτε σε αύξηση των εξόδων λειτουργίας είτε σε αύξηση του φορολογικού συντελεστή είτε και στα δύο φαινόμενα.

Η απόδοση των κεφαλαίων εκφράζεται είτε με τον "**Δείκτη Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων**" (ΑΙΚ):

$$ΑΙΚ = \frac{\text{Καθαρό κέρδος}}{\text{Ίδια κεφάλαια}} \quad (19)$$

είτε με τον "**Δείκτη Απόδοσης Συνολικών Κεφαλαίων**" (ΑΣΚ):

$$ΑΣΚ = \frac{\text{Καθαρό κέρδος}}{\text{Συνολικά κεφάλαια}} \quad (20)$$

Και οι δύο αυτοί δείκτες χρησιμοποιούνται ευρύτατα είτε για διαχρονική εσω-επιχειρησιακή σύγκριση είτε για συγκρίσεις μέσα στον ίδιο κλάδο.

Στην αρχή του κεφαλαίου αυτού εντοπίστηκαν οι προϋποθέσεις, υπό τις οποίες μπορεί να μεγιστοποιηθεί η εγκυρότητα, η αξιοπιστία, άρα και η ωφέλεια αυτών των δεικτών. Σημειώνεται και εδώ, ότι η οποιαδήποτε χρήση τους θα πρέπει να γίνεται πάντοτε με αυτές τις επιφυλάξεις, ιδιαίτερα δε ως προς το γεγονός, ότι τα μεγέθη που χρησιμοποιούνται αναφέρονται στο τέλος της περιόδου χρήσης, δηλ. είναι "στιγμιαία". Η προσπάθεια εξομάλυνσης αυτής της αδυναμίας με τη χρησιμοποίηση ενίοτε "μέσων όρων" είναι μεν θετική, έχει όμως το μειονέκτημα ότι παραβλέπει τη δυναμική των εξελίξεων.